

95. *Rosa tomentosa* Sm. — Róża kutnerowata

R. tomentosa należy do grupy gatunków, których dokładny zasięg jest dość trudny do przedstawienia ze względu na związane z tymi gatunkami taksonomiczne problemy. W większości opracowań, zwłaszcza starszych, do *R. tomentosa* włączone są również niektóre formy należące w istocie do innych gatunków, a zwłaszcza do *R. sherardii* Davies.

Zasięg *R. tomentosa* przypada w przeważającej swej części na Europę. Gatunek ten wymieniany jest również z Kaukazu, Turcji i Libanu, jednakże większość podawanych z tego terenu stanowisk wymagałaby sprawdzenia. Wydaje się, że przynajmniej częściowo dotyczą one innych gatunków, a zwłaszcza owłosionych form *R. canina* L.

Zasięg róży kutnerowatej opracowany został przez H. Meusela, E. Jägera i E. Weinerta (1965, *Vergleichende Chorologie der zentraeuropäischen Flora*), obejmuje on jednak częściowo również i zasięg *R. sherardii* Davies. W sumie na przedstawionej przez tych autorów mapie rzeczywistości odpowiada jedynie przebieg południowej granicy zasięgu *R. tomentosa* s. str.

R. tomentosa jest gatunkiem zasadniczo niżowym. Jedno z jej najwyższych położonych stanowisk znajduje się w Alpach szwajcarskich na wysokości około 1500 m n.p.m. (Keller, 1931, *Synopsis Rosarum Spontanearum Europae Mediae*). Informacje o występowaniu w Alpach na wysokości 2000 m (Keller, l.c.; Hermann, 1956, *Flora von Nord- und Mitteleuropa*) dotyczą prawdopodobnie *R. sherardii* Davies.

Przez Polskę przebiega północno-wschodnia granica zasięgu *R. tomentosa*. Sądząc z dotychczasowych zbiorów, biegnie ona w przybliżeniu poprzez Międzyrzec Podlaski, Siedlce, Warszawę, Świecie, Szczecinek i Kołobrzeg.

W naszym kraju róża kutnerowata jest gatunkiem stosunkowo rzadkim, rozproszonym przede wszystkim na niżu. W górach nie przekracza prawdopodobnie wysokości 800 - 900 m n.p.m. Rośnie najczęściej wśród zarośli śródlądowych, na miedzach, skarpach przydrożnych itp.

Rozmieszczenie *R. tomentosa* w Polsce nie było dotychczas opracowane. Mapkę przedstawiającą występowanie tego gatunku na Wysoczyźnie Lubuskiej opracował J. Zieliński (1977, *Fragm. Flor. et Geobot.*, 23, 2).

R. tomentosa belongs to a group of species, the exact range of which is rather difficult to present in view of the associated taxonomic problems. In the majority of studies, particularly in the older ones, into *R. tomentosa* also some forms are included that in fact belong to other species, primarily *R. sherardii* Davies.

The range of *R. tomentosa* falls primarily on Europe. The species is reported also from the Caucasus, Turkey and Lebanon, however the majority of reports from those regions would require checking. It appears that at least in part these reports concern other species and particularly pubescent forms of *R. canina* L.

The range of *R. tomentosa* has been described by H. Meusel, E. Jäger and E. Weinert (1965, *Vergleichende Chorologie der zentraeuropäischen Flora*), it includes however also *R. sherardii* Davies. Consequently on the map presented by these authors only the southern limit of occurrence of *R. tomentosa* s. str. corresponds to reality.

R. tomentosa is basically a lowland species. One of its most elevated stands occurs in the Swiss Alps at about 1500 m (Keller, 1931, *Synopsis Rosarum Spontanearum Europae Mediae*). Informations about its

occurrence in the Alps at an elevation of 2000 m (Keller, l.c.; Hermann, 1956, Flora von Nord- und Mitteleuropa) most probably concern *R. sherardii* Davies.

Through Poland passes the northeastern limit of the range of *R. tomentosa*. Judging from the collections made so far it passes more or less through Międzyrzec Podlaski, Siedlce, Warszawa, Świecie, Szczecinek and Kołobrzeg.

In our country *R. tomentosa* is generally a rather rare species, scattered primarily in the lowlands. In the mountains it probably does not exceed an elevation of 800 - 900 m. It grows most commonly among thickets in fields, in hedgerows, on roadside escarpments, etc.

The distribution of *R. tomentosa* in Poland has not been described so far. A map showing its occurrence in the Lubuska upland has been published by J. Zieliński (1977, *Fragm. Flor. et Geobot.*, 23, 2).

R. tomentosa принадлежит к группе видов, точный ареал которых довольно трудно вычертить из-за связанных с этими видами таксономическими сложностями. В большинстве обработок, особенно более старых, в *R. tomentosa* включаются также некоторые формы, относящиеся на самом деле к другим видам, главным образом к *R. sherardii* Davies.

Ареал *R. tomentosa* в своей основной части расположен в Европе. Вид этот указывается также на Кавказе, в Турции и Ливане, однако большинство приводимых из этих районов местонахождений требует проверки. Представляется, что по крайней мере частично они относятся к другим видам, прежде всего к опушенным формам *R. canina* L.

Ареал розы ворсинчатой был обработан (Meusel, Jäger, Weinert, 1965, *Vergleichende Chorologie der zentral-europäischen Flora*), однако эта обработка включает частично и *R. sherardii* Davies. Поэтому на карте, представленной авторами, действительности соответствует только южная граница ареала *R. tomentosa* s. str.

R. tomentosa вид в основном низинный. Одно из наиболее высоких ее местонахождений находится в Швейцарских Альпах на высоте около 1500 м над ур. м. (Keller, 1931, *Synopsis Rosarum Spontaneorum Europae Mediae*). Сведения о встречаемости ее в Альпах на высоте 2000 м (Keller, l.c.; Hermann, 1956, *Flora von Nord- und Mitteleuropa*), вероятно, относятся к *R. sherardii*.

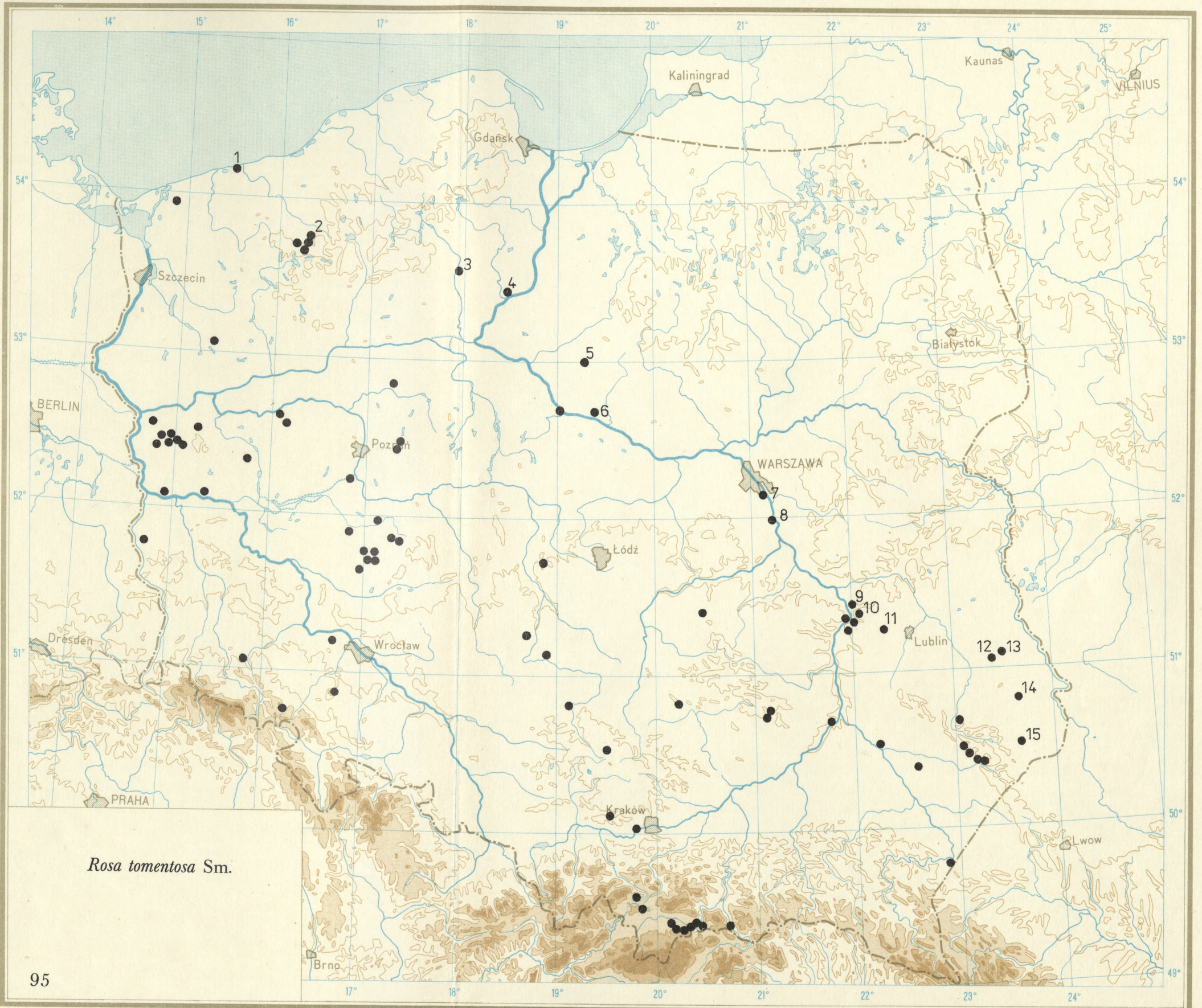
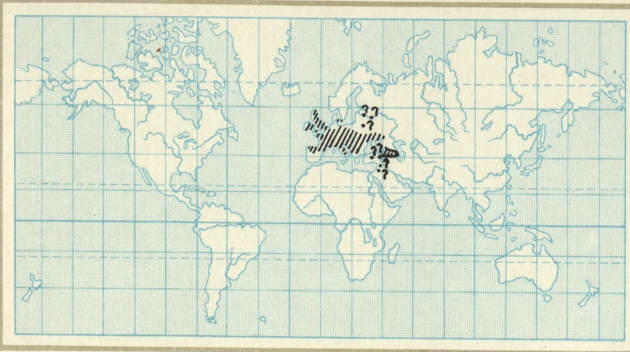
Через Польшу проходит северо-восточная граница ареала *R. tomentosa*. Судя по произведенным до сих пор сборам, она идет приблизительно через Мендзыжец-Подляски, Седльце, Варшаву, Свеце, Щецинек и Колобжег.

В нашей стране роза ворсинчатая является сравнительно редким видом, представленным прежде всего на низменности. В горах, по видимому, не поднимается выше 800 - 900 м над ур. м. Чаще всего растет в зарослях между полями, на межах, придорожных откосах и т. п.

Размещение вида в Польше до сих пор не обрабатывалось. Имеется только карта местонахождений на Любушской возвышенности (Zieliński, 1977, *Fragm. Flor. et Geobot.*, 23, 2).

STANOWISKA — LOCALITIES — МЕСТОНАХОЖДЕНИЯ

1. Między Karcinem i Dźwirzynem, około 12 km na zachód od Kołobrzegu (Browicz, 1979)!
2. Między Trzemińkiem i Barwicami, przydroże (Zieliński 1977)!!
3. Rudzki Most (Rajewski)!
4. Świecie, około 1 km na północ od miasta, przydroże (Boratyński, Zieliński)!!
5. Radzynek — Bąkowitzna, zarosła nad Zalem (Zalewski, 1891)!
6. Dobrzyń — Bachorzewo, wzgórze nad Wisłą (Zalewski, 1892)!
7. Okolice Wilanowa (Zielnik UW, 1918)!
8. Kępa Dębówka pod Górą Kalwaria (Bugala, 1954)!
9. Włostowice koło Puław, na zboczach wąwozu lessowego (Boratyński, 1973)!
10. Jary lessowe koło Bochońnicy (Boratyński, Zieliński, 1973)!!
11. Nałęczów (Strassburger, 1959)!
12. Wzgórza koło Rejowca (Motyka, 1949)!
13. Zagrody koło Rejowca (Fijałkowski, 1958)!
14. Skomorochy Małe koło Grabowca (Fijałkowski, 1958)!
15. Borowina (Krzaczek, 1959)!

Rosa tomentosa Sm.

95

